

Enligt sändlista

BILDANDE AV *Fanöns naturreservat*

Objektnummer	2052641
Län	Västernorrland
Kommun	Kramfors
Socken	Vibyggerå
Fastighet	Vibyggerå-Sund 7:1 Vibyggerå-Sund 1:3
Markägare	Privat.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	Cirka 7km sydost om Docksta.
Areal [hektar]	83,0
Produktiv skogsmark [hektar]	20,5
Naturtyper [hektar]	Hällmarkstallskog 62,5 Tallskog 8,1 Barrblandskog 4,7 Lövblandad barrskog 3,5 Triviallövskog 2,7 Granskog 1,5

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att de föreskrifter som framgår av detta beslut ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga

kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en brandpräglad hållmarkstallskog. Skogen i området har, och kommer fortsatt att bilda, mycket av de strukturer såsom döda stående och liggande träd som är kännetecknande för naturligt fungerande skogsekosystem.

Skyddet ska även säkra tillgången på lämpliga livsmiljöer för den starkt hotade arten jättepraktbagge i ett landskap där nationellt sett rikliga förekomster finns.

För att bibehålla en brandpräglad beståndsstruktur och gynna naturvärden knutna till brandpräglad skog kan naturvårdsbränningar komma att genomföras inom reservatet.

Inom ramen för ovanstående syfte kan mindre anordningar för friluftsliv komma att ställas i ordning.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad, mast, brygga eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga luft-, vatten- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 5 anlägga väg, stig, bro eller spång.
- 6 bedriva skogsbruk; avverka eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar, samt utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödningsämnen.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller ej snöskoter på snötäckt tjälad mark samt uttransport av fällt högvilt med fyrhjuling eller motsvarande. Vid tidpunkten för beslutet gäller dock terrängkörningsförordningen (1978:594) i reservatet vilket innebär att endast högvilt i form av älg, björn, kronhjort, dovhjort och vildsvin kan köras ut. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.
- 10 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktagas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning och underhåll av informationstavlor.
- 3 kontrollerade naturvårdsbränningar med eventuella därtill hörande åtgärder, som exempelvis selektiva huggningsingrepp och anläggande av mineraljordssträngar.
- 4 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv, markering av därtill hörande ytor samt individmärkning av jättepraktbagge.
- 5 avlägsnande av eventuella främmande arter; exempelvis lupiner och vresros.
- 6 anläggning och underhåll av mindre friluftsanordningar, till exempel rastplats och stigar.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar.
- 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort mossor, lavar eller svampar, med undantag för plockning av icke fridlysta matsvampar och icke fridlysta marklevande färgsvampar.
- 3 insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur. Jättepraktbagge får ej skadas, avlivas eller föras ut ur reservatet. Det gäller alla livsstadier av arten.
- 4 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller inte snöskoter på snötäckt tjälad mark.
- 5 genom grävning eller på annat sätt skada mark eller block.
- 6 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, bro, stängsel, ledning, mast eller torn.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar, militära eller andra övningar, lägerverksamhet eller motsvarande.
- 9 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara.

Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter.

Observera att det för jättepraktbagge varken är tillåtet att skada, avliva eller föra ut den ur reservatet. Det gäller alla livsstadier av arten, se föreskrift C3. Observera även att insamling av vissa arter kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845).

Tillstånd enligt föreskrift C8 kan innebära att undantag ges från flera föreskrifter. För verksamheten gäller att eventuell åverkan inte annat än alldeles obetydligt får påverka de värden som reservatet syftar till att bevara.

Föreskrift C9 ska inte hindra ringmärkning av fåglar i enlighet med övrigt regelverk.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för att utöva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

Föreskrifterna ska inte hindra de åtgärder som krävs för att bekämpa okontrollerad brand i reservatet. All sådan bekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och därmed största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Fanön är en mycket värdefull brandpräglad och solöppen hällmarkstallskog. Reservatet ligger i Höga Kusten, på en udde som sticker ut i Ullångerfjärden i nord-sydlig riktning. Bergrunden består av granit.

De högsta naturvärdena finns i de mellersta och södra delarna. Här finns många gamla tallar och bitvis är det rikligt med död ved. Särskilt i anslutning till klapperfälten i de centrala delarna finns solbelyst död tallved. Här och var finns även inslag av en del gran, björk och rönn. Den dominerande beståndsåldern i hällmarkstallskogen i de mellersta och södra delarna är uppskattningsvis 150-200 år men det finns äldre tallar i området som är upp mot 400 år gamla. I en studie som mittuniversitetet gjorde i området 2014 hittades en tall som grodde år 1580, dog år 2002 och alltså blev 422 år gammal.

På Fanön förekommer även den starkt hotade skalbaggen jättepraktbagge (*Chalcophora mariana*). Arten trivs i torra varma äldre tallskogar och Höga Kusten-området är en av få lokaler där arten konstaterats förekomma regelbundet. På Fanön finns många fynd av både äldre och nya kläckhål samt fynd av vuxna skalbaggar mellan åren 2008-2020.

Det finns många spår av tidigare bränder inom området. Några av träden har varit med om så många som 4 bränder. Totalt har det sannolikt brunnit minst 18 gånger från 1500-talet

till slutet av 1800-talet. Särskilt många brandspår finns i de centrala delarna, söder om toppen.

I de nordligaste delarna av hållmarkstallskogen är trädåldern ganska låg och det finns endast sparsamt med död ved. I söder finns ett mindre parti med mer produktiv granskog med inslag av en del björk. Skogen är inte så gammal (50-70 år) och det finns sparsamt med död ved. I öppnare delar av granskogen växer bland annat nattviol, getrams, blåsippa och ormbär. I anslutning till granskogen finns också en del gallrad tallskog. I sydväst finns en del aspar med bland annat stor aspticka.

Inom området finns flera fornlämningar i form av rösen, stensättningar och boplatsgropar delvis från bronsåldern. I norra delen strax utanför området ligger den så kallade Dansbanan, en rund och platt stensättning som är 22 meter i diameter.

Rödlistade arter som påträffats inom området är dvärgbägarlav (NT*), granticka (NT*), lunglav (NT*), liten aspgelélav (VU*), stiftgelélav (NT*) ullticka (NT*), violettgrå tagellav (NT*), violmussling (NT*), jättepraktbagge (EN*), barrpraktbagge (NT*) och gropig brunbagge (NT*).

Sammantaget är Fanön ett regionalt sett mycket värdefullt hållmarksområde där de högsta naturvärdena finns i de centrala och östra delarna i form av rikligt med gamla träd och måttligt-rikligt med död ved. De värdefulla delarna är också förhållandevis stora och sammanhängande. Förekomsten av jättepraktbagge är mycket värdefull i både ett regionalt och nationellt perspektiv.

*) Kategorier enligt 2020 års rödlista: NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad.

Ärendets beredning

Områdets naturvärden uppmärksammades vid en inventering av jättepraktbagge sommaren 2008 vars resultat publicerades i länsstyrelsens rapport 2010:7, Inventering av jättepraktbagge, Höga kusten, Ångermanland.

Området finns sedan 2010 redovisat som ett naturvårdsobjekt (ID: 82593) vid länsstyrelsen.

Under 2011 inventerades bland annat Fanöns hållmarker och redovisades i rapporten Skoglig naturvärdesinventering - ett urval hållmarker längs Västernorrlands läns kust, Rapport nr 2015:2, Länsstyrelsen.

Under 2014 och 2015 undersöktes området i ett forskningsprojekt om hållmarkstallskogar vid Höga kusten som genomfördes av Mittuniversitetet i Sundsvall i samarbete med Länsstyrelsen i Västernorrland, Hållmarkstallskogar vid Höga kusten, En kort populärvetenskaplig sammanfattning - struktur, dynamik och brandhistorik av Jenny Sandström och BG Jonsson, Mittuniversitetet.

2015 kontaktades markägarna och efter att området värderats 2017 träffades avtal om

intrångsersättning i oktober 2019 samt december 2019 mellan markägarna och staten.

Reservatsområdet ligger inom världsarvet Höga kusten, riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6§ miljöbalken, riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1+2§§ miljöbalken, riksintresse för obruten kust 4 kap 3§ miljöbalken samt riksintresse för kulturmiljövård 3 kap 6§ miljöbalken.

Inom området finns två registrerade fornlämningar, ett röse (ID: L1935:8537) och en stensättning (ID: L1935:8536). Inom området finns även 5 boplatsgropar registrerade som möjliga fornlämningar.

Naturresevatet ingår i marker som kan nyttjas som vinterbetesmarker av samebyarna Vilhelmina södra och Voernese sameby.

Inga motstående intressen finns redovisade varken i kommunens översiktsplan från 2013 eller i den fördjupade översiktsplanen från 2016. Inte heller i Vindkraft i Kramfors (tematiskt tillägg till översiktsplan) från 2011, finns några motstående intressen redovisade.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Inga förfallna, beviljade eller ansökta undersökningstillstånd har påträffats inom reservatsområdet.

Vid remissbehandlingen av ärendet har yttrande inkommit från Skogsstyrelsen, Sametinget samt från markägarna för fastigheterna Vibyggerå-Sund 1:3 samt 7:1. Skogsstyrelsen och markägare för Vibyggerå-Sund 7:1 har inga invändningar. Markägare för Vibyggerå-Sund 1:3 önskar att det bör vara möjligt att köra snöskoter i området på vintern samt fyrhjuling på sommaren. Sametinget meddelar att de inte avser söka konsultation för området.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslut och skötselplan.

Gällande markägarens synpunkt om att det bör vara tillåtet att köra snöskoter justeras föreskrifterna så att det blir tillåtet att köra snöskoter på snötäckt mark. Länsstyrelsen bedömer att syftet med reservatet inte äventyras av snöskoteråkning på snötäckt mark.

Däremot bedömer länsstyrelsen att det inte är förenligt med reservatets syfte eller terrängkörningslagen (1975:1313) att tillåta körning med fyrhjuling på barmark, annat än för uttransport av fällt högvilt (se föreskrift A9).

Fanön är ett område med mycket värdefull brandpräglad, solöppen talldominerad skog i kuperad terräng. Här finns många riktigt gamla tallar och bitvis rikligt med död ved. Här finns också en förekomst av den starkt hotade skalbaggen jättepraktbagge (*Chalcophora mariana*), en art som kräver död, solexponerad barrträdsved, främst från tall.

I Sverige förekommer jättepraktbagge regelbundet endast i Höga kusten-området samt på

Hornslandet i Gävleborgs län. På grund av att arten är så sällsynt är Fanön viktig för att säkra den långsiktiga förekomsten av arten både i ett nationellt som regionalt perspektiv. Närmaste lokaler med levande individer av arten, utöver Fanön, ligger 3 kilometer respektive 6 kilometer bort.

Inom åtgärdsprogrammet för jättepraktbagge (Åtgärdsprogram för jättepraktbagge, 2013-2021, Naturvårdsverkets rapport 6584) anges Fanön som ett av de områden som bör skyddas. Även i rapporten för inventeringen 2008 (Inventering jättepraktbagge, höga kusten, Ångermanland, länsstyrelsens rapport 2010:7) av jättepraktbagge anges att naturvärdena på södra och östra delarna av Fanön är så höga att de bör ges skydd. I rapporten för hållmarksinventeringen 2011 kategoriseras området som ett objekt där naturvärdena är så höga att de motiverar ett skydd.

Områdets skogar har tidigare påverkats av mindre huggningar men sedan lång tid tillbaka har uppenbarligen få skogsbruksåtgärder vidtagits i området. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved kunnat fortgå. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till miljöer med mer naturlig skogsdynamik. Ett bevarande av naturvärdena i området är följaktligen oförenligt med konventionellt skogsbruk och annan exploatering.

Genom naturreservatsbildning undanröjs exploateringshot och förutsättningarna för bevarande av skogsmiljöerna, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

Ett centralt mål är att långsiktigt upprätthålla brandprägel i de talldominerade delarna av skogen, till fördel för bevarandet av organismer knutna till sådan miljö. Området ligger mycket nära och angränsar till ett av länets fem prioriterade bränningslandskap (Vägledning för naturvårdsbränning i statligt skyddade områden i Västernorrlands län, länsstyrelsens rapport 2015:3). I detta kustnära bränningslandskap finns naturreservaten Balesudden, Hummelvik, Mjältön och Skuleskogens nationalpark. I alla dessa finns lämplig livsmiljö för den starkt hotade arten jättepraktbagge som gynnas av att skogen brinner. Fanön bedöms i dagsläget som svårt att bränna på grund av den förhållandevis kuperade terrängen, det kustnära läget och komplicerade brandbegränsningslinjer i norr. Eventuell naturvårdsbränning i området ska alltid föregås av inventering av jättepraktbagge, noggrann planering och framtagande av bränningsplan. Inför en eventuell bränning ska samråd hållas med berörda stugägare, samebyar och andra berörda.

I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en i dag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggat med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder nödvändiga för arten. Sådan eventuell dispens ska motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med miljöbalken 7 kap. 7 §, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för tillkomsten av detta områdesskydd.

En art som skulle kunna bli föremål för dispensansökan är jättepraktbagge. Om det skulle visa sig att det krävs ytterligare åtgärder förutom naturvårdsbränning för att bevara

jättepraktbagge, exempelvis genom att föra in död ved i området, kan det bli aktuellt med en dispensansökan för att kunna utföra sådana åtgärder. I dagsläget bedömer länsstyrelsen att det inte finns något tydligt motiv för sådana åtgärder. Länsstyrelsen bedömer att införsl av död ved inte är en åtgärd som tryggar den långsiktiga överlevnaden för arten.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv". Området ryms inom betinget för det regionala miljömålets första delmål från 2005, som anger att 1,8 % av länets produktiva skogsmark ska skyddas formellt.

Urvalet av reservatsförslaget har gjorts i enlighet med både den nationella och den regionala strategin för formellt skydd av skog från 2017 respektive 2005.

Reservatsområdet är beläget inom den för skog identifierade värdetrakten Skuleskogen, ID: YG30018. Den finns redovisad i handlingsplanen för Grön infrastruktur (Dnr 510-3812-2016) med anledning av att här finns en större ansamling av höga naturvärden kopplat till skog i länet. Fanön bedöms bidra signifikant till att upprätthålla bevarandet av biologisk mångfald i värdetrakten.

Vidare bedömer vi att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att bevara ovan nämnda naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, samt att förordna om föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk i området.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, epost vasternorrland@lansstyrelsen.se, eller postadress Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Jonas Salmonsson telefon 0611-34 92 47, jonas.salmonsson@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar, i Tidningen Ångermanland och tidningen Nordsverige. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Ida Pontén, länsjurist, Adrian Nordlund, planhandläggare, samt Per Sander, chef vid Enheten för skyddad natur.

Berit Högman
landshövding

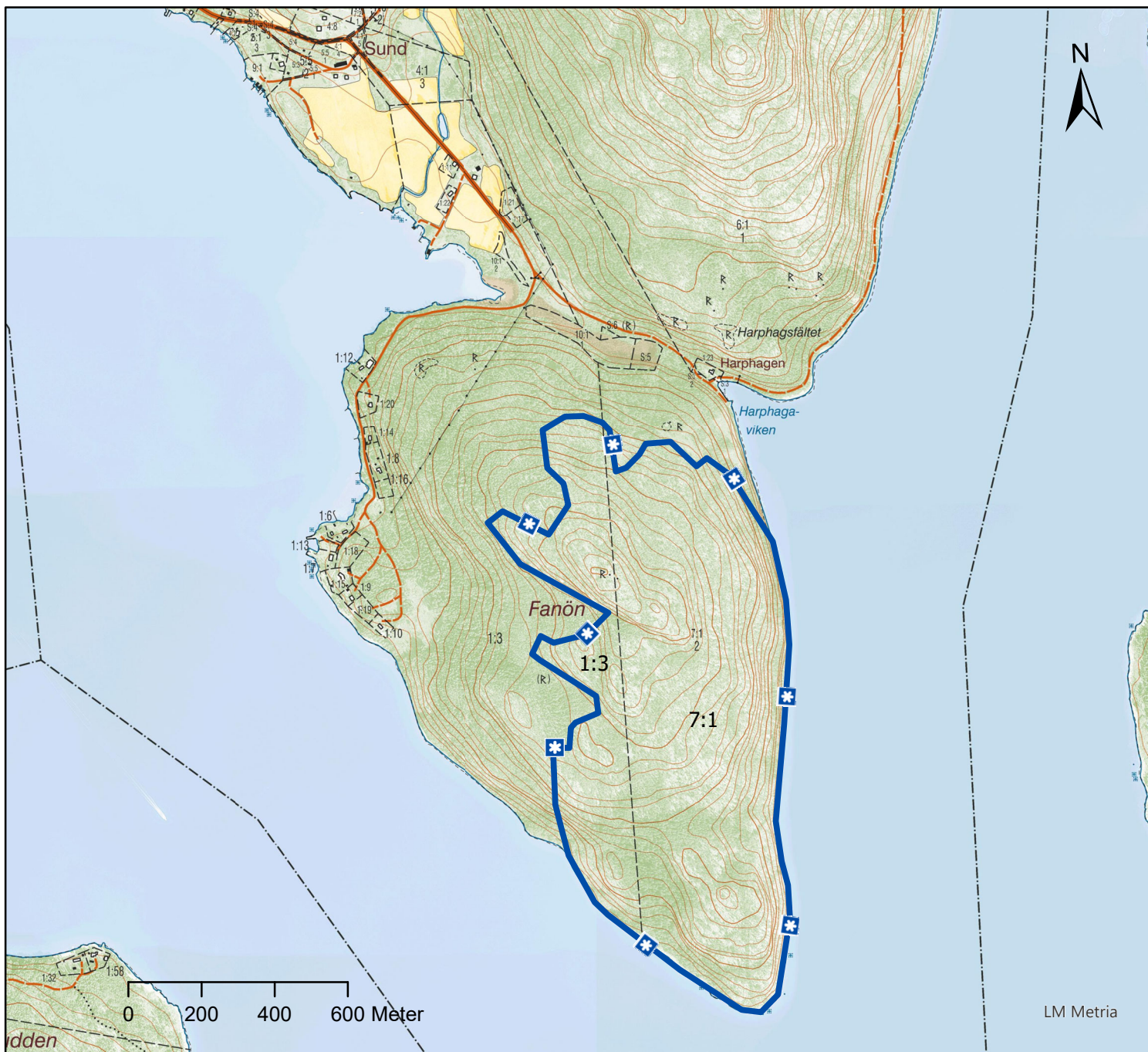

Jonas Salmonsson
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Fanöns naturreservat

- Reservatsgräns
- Befintliga naturreservat
- Skuleskogens nationalpark

Länsstyrelsen
Västernorrland

Skötselplan för *Fanöns naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om okontrollerad brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning ska ske med så skonsamma metoder som möjligt och därmed största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter mm

Inga samfälligheter eller kända servitut finns inom området.

Vägar och parkering

Reservatet nås från E4:an via vägen mot Sund. Idagsläget finns ingen anvisad parkering. Om det skulle visa sig finnas ett stort behov av parkering behöver berörda markägare kontaktas och avtal med dessa slutas.

Jakt

Jakträtten i reservatet innehas av markägarna.

Anslag om pågående jakt bör sättas upp i anslutning till reservatstavlan (se skötselplanekarta) samt vid vägen från Sund (se beslutskarta). Vid uttransport av högvilt i form av älg, björn, kronhjort, dovhjort och vildsvin får fyrhjuling eller motsvarande fordon användas. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador (se beslutet § A9). Siktgator får inte röjas (§ A6). Befintliga jaktorn ägs av jakträttsinnehavaren och ska underhållas eller rivas. Uppförande av nya jaktorn är tillåtet endast efter tillstånd från länsstyrelsen (§ A10). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (§ A6 och C1).

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av reservatet och tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För området finns två skötselområden, båda områdena omfattar hela reservatet, se skötselkartan

Skötselområde 1

Brandpräglad tallskog

Övergripande mål

Att upprätthålla en brandpräglad beståndsstruktur så att det finns goda förutsättningar för arter knutna till solbelyst död tallved, bland annat jättepraktbagge. Detta innefattar naturskogselement såsom skadade, döda och döende träd, kolad ved samt lågor i olika nedbrytningsstadier. Nya generationer av tall och lövträd kommer upp i de brända områdena och det skapas distinkt solöppna gläntor i delar av området. Tallar som skadas i elden bildar kåda för att läka stamskadan vilket gör veden svärnedbruten. På så sätt kan tallarna bli mycket gamla för att småningom stå länge som torrakor.

Målindikatorer:

- Jättepraktbagge förekommer i reservatet.

Åtgärder

- Inventering av jättepraktbagge

Jättepraktbaggens utbredning ska fortsatt inventeras regelbundet (se uppföljning nedan).

Innan eventuell bränning ska bränningsobjektet genomsökas efter färska kläckhål av jättepraktbagge (på tallågor i solöppna lägen). Vid tidigare inventeringar har både levande exemplar av skalbaggen samt färska och äldre gnagspår påträffats. Eftersök av färska kläckhål förutsätter god vana av och kunskap om arten. Påträffas färska kläckhål av arten ska substratet vattnas eller på annat sätt säkras inför bränning. Substrat där jättepraktbagge bedöms som utgången bör inte vattnas.

- Bränningsplan

I en bränningsplan ska noga klargöras hur bränningar ska avgränsas och genomföras. Såväl mål med bränningarna som alla nödvändiga säkerhetsåtgärder ska specificeras i planen.

Observera att skötselområdet inte utgör ett färdigavgränsat bränningsobjekt. Sannolikt kommer en eventuell naturvårdsbränning i området att vara mer småskalig och inriktad på att gynna jättepraktbagge och andra insekter som trivs i ett mer solöppet läge.

■ Eventuell naturvårdsbränning

Området bedöms i dagsläget svårt att bränna på grund av den förhållandevis kuperade terrängen, det kustnära läget och komplicerade brandbegränsningslinjer i norr. Däremot kan man överväga att genomföra småskaliga bränningar för att gynna jättepraktbagge och andra insekter som gynnas av ett mer solöppet läge. Erfarenheter av liknande bränningar i andra områden där jättepraktbagge förekommer ska beaktas. Vissa torrakor och lågor bör skyddas från att fällas eller förbrännas. Selektiva huggningsingrepp för att upprätthålla säkerheten kan komma att göras inför naturvårdsbränning, exempelvis kvistrensning av träd som riskerar att föra elden upp i kronskiktet, eller fällning av döda björkar med eldfängd näver intill yttergränser. Det kan också bli aktuellt att anlägga mineraljordssträngar.

Skötselområde 2

Information och tillgänglighet

Övergripande mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten samt att besökare ska få relevant information om området

Målordikatorer:

- Aktuell information finns på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla är på plats och i gott skick.

Åtgärder

- Information på hemsida
En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla
En informationstavla sätts upp vid reservatsgränsen i norra delen av området. Se skötselkartan för förslag på plats. Om behov finns bör även en liten vägvisare sättas upp vid stigen till den stensättning som kallas Dansbanan. Samråd ska då ske med berörd markägare.

Reservatsbeslutet medger att mindre friluftsanläggningar som rastplats och stigar anläggs inom området. Vid reservatets bildande bedöms dock sådana anläggningar inte vara prioriterade med beaktande av det samlade åtgärdsbetinget i skyddade områden i länet.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Inventering av jättepraktbagge	1	2023	löpande	reservatsanslag
1	Information på hemsida	2	2022	löpande	reservatsanslag
1	Informationstavla	2	2022	löpande	reservatsanslag
2	Bränningsplan	1		vid bränning	reservatsanslag
2	Eventuell naturvårdsbränning	1		utvärdera löpande	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan.

Inom ramen för åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) har uppföljning av färska kläckhål av jättepraktbagge genomförts. Det är viktigt att uppföljningen fortsätter minst vartannat år inom området för att kunna följa artens populationsutveckling och utbredning inom området.

Vid eventuell naturvårdsbränning bör fotopunkter läggas ut i varje bränningsobjekt och fotograferas såväl före som efter bränning. Inventeringar av vedlevande organismer (svampar, insekter) bör genomföras innan och efter bränning.

Förekomst av jättepraktbagge bör följas och dokumenteras även under en eventuell bränning. Att studera hur brandrök kan locka till sig individer av jättepraktbagge bör genomföras och kan ge viktig information om en del av artens spridningsmönster.

Sammanfattning av uppföljningsbara mål

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
1	Jättepraktbagge förekommer i reservatet.	löpande
2	Informationstavla är på plats och i gott skick.	löpande
2	Aktuell information finns på länsstyrelsens hemsida.	löpande

Fanöns naturreservat

Skötselkarta
2022-10-19
Dnr: 511-5328-17

